C/2024/6824

29.11.2024

PRIPOROČILO SVETA

z dne 21. oktobra 2024

o ekonomski, proračunski in strukturni politiki ter politiki zaposlovanja Madžarske

(C/2024/6824)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 ([1]) in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ([2]) ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]), s katero je bil vzpostavljen Mehanizem za okrevanje in odpornost (v nadaljnjem besedilu: Mehanizem), je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira Unija. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik Mehanizem pripomore k doseganju gospodarskega in socialnega okrevanja ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, predvsem tistih za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v Uniji ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(2) Cilj Uredbe (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) (v nadaljnjem besedilu: uredba REPowerEU), ki je bila sprejeta 27. februarja 2023, je čim prej postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bi pripomoglo k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe Unije z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energetsko učinkovitost. Madžarska je v svoj

([1]) UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) UL L 306, 23.11.2011, str. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(3) Komisija je 16. marca 2023 objavila sporočilo z naslovom Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030, da bi prispevala k odločitvam o politikah in ustvarila okvirne pogoje za povečanje rasti. V sporočilu je opredeljenih devet dejavnikov konkurenčnosti, ki se medsebojno krepijo. Med temi dejavniki se dostop do zasebnega kapitala, raziskave in inovacije, izobraževanje in spretnosti ter delujoč enotni trg poudarjajo kot najpomembnejše prednostne naloge politike za reforme in naložbe za reševanje sedanjih izzivov glede produktivnosti ter za krepitev dolgoročne konkurenčnosti Unije in njenih držav članic. Komisija je 14. februarja 2024 objavila sporočilo z naslovom Letno poročilo o enotnem trgu in konkurenčnosti za leto 2024. V tem sporočilu so podrobno opisane konkurenčne prednosti in izzivi evropskega enotnega trga, pri čemer se spremlja letni razvoj glede na devet dejavnikov konkurenčnosti.

(4) Komisija je 21. novembra 2023 sprejela letni pregled trajnostne rasti za leto 2024, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2024. Evropski svet je 22. marca 2024 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda trajnostne rasti za leto 2024 v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 21. novembra 2023 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2024, v katerem je Madžarsko opredelila kot eno od držav članic, ki so jih morda prizadela neravnotežja ali za katere obstaja tveganje, da bi jih ta prizadela, ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2024 z analizo izvajanja smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ([5]) (v nadaljnjem besedilu: priporočilo o euroobmočju za leto 2024) sprejel 12. aprila 2024, skupno poročilo o zaposlovanju pa 11. marca 2024.

(5) 30. aprila 2024 je začel veljati novi okvir ekonomskega upravljanja Unije. Okvir vključuje novo Uredbo (EU) 2024/1263 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru, spremenjeno Uredbo Sveta (ES) št. 1467/97 ([6]) o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in spremenjeno Direktivo Sveta 2011/85/EU ([7]) o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic. Cilj novega okvira ekonomskega upravljanja je z reformami in naložbami spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, trajnostno in vključujočo rast ter odpornost in preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Novi okvir ekonomskega upravljanja tudi spodbuja nacionalno odgovornost in je usmerjen bolj srednjeročno, hkrati pa je izvrševanje učinkovitejše in doslednejše. Vsaka država članica mora Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt vsebuje fiskalne, reformne in naložbene zaveze države članice in zajema obdobje štirih ali petih let, odvisno od rednega trajanja zakonodajnega obdobja v zadevni državi članici. Pot gibanja očiščenih odhodkov ([8]) v nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih mora biti skladna z zahtevami iz Uredbe (EU) 2024/1263, vključno z zahtevami, da se začne dolg sektorja država najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % bruto domačega proizvoda (BDP) ter da se primanjkljaj sektorja država srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz Uredbe (EU) 2024/1263, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta. V podporo pripravi teh nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov je Komisija 21. junija 2024 objavila smernice o informacijah, ki jih morajo zagotoviti države članice v svojih nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih in letnih poročilih o napredku. Komisija je v skladu s členoma 5 in 36 Uredbe (EU) 2024/1263 državam članicam posredovala referenčne smeri in tehnične informacije, kjer je bilo to ustrezno. Države članice morajo svoje nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte predložiti do 20. septembra 2024, razen če se država članica in Komisija dogovorita o razumnem podaljšanju tega roka. Države članice lahko v skladu z nacionalnim pravnim okvirom o osnutku svojih srednjeročnih načrtov razpravljajo

([5]) Priporočilo Sveta z dne 12. aprila 2024 o ekonomski politiki euroobmočja (UL C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Uredba Sveta (ES) št. 1467/97 z dne 7. julija 1997 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L 209, 2.8.1997, str. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Direktiva Sveta 2011/85/EU z dne 8. novembra 2011 o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L 306, 23.11.2011, str. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2, točka (2), Uredbe (EU) 2024/1263: Očiščeni odhodki pomenijo javnofinančne odhodke brez (i) odhodkov za obresti, (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

z nacionalnimi parlamenti, neodvisne fiskalne institucije lahko prosijo, da izdajo mnenje, ter se lahko posvetujejo s socialnimi partnerji in drugimi nacionalnimi deležniki.

(6) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2024 nadalje razvija v skladu z izvajanjem Mehanizma. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020, 2022 in 2023 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, ki so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(7) Madžarska je 11. maja 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je na podlagi člena 19 Uredbe (EU) 2021/241 in v skladu s smernicami za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 15. decembra 2022 sprejel Izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Madžarsko ([9]), ki je bil spremenjen 8. decembra 2023 na podlagi člena 18(2) Uredbe (EU) 2021/241 zaradi vključitve poglavja REPowerEU ([10]). Izplačilo obrokov je pogojeno s sprejetjem sklepa Komisije v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, ki ugotavlja, da je Madžarska zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v Izvedbenem sklepu Sveta.

(8) Madžarska je 30. aprila 2024 predložila nacionalni reformni program za leto 2024 in konvergenčni program za leto 2024 v skladu s členom 8(1) Uredbe (ES) št. 1466/97 ([11]). V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2024 odraža tudi polletno poročanje Madžarske o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.

(9) Komisija je 19. junija 2024 objavila poročilo o državi za Madžarsko za leto 2024. V njem je ocenila napredek Madžarske pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2023, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Madžarskem. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, kot tudi novimi in nastajajočimi izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Madžarske pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov.

(10) Komisija je za Madžarsko opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011. Glavne ugotovitve ocene makroekonomskih ranljivosti za Madžarsko, ki so jo pripravile službe Komisije za namene navedene uredbe, so bile objavljene aprila 2024. Komisija je 19. junija 2024 ugotovila, da na Madžarskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Konkretno, Madžarska se sooča z ranljivostmi, povezanimi s cenovnimi pritiski ter potrebami po zunanjem in državnem financiranju, ki so še vedno relevantne, čeprav je izboljšanje zunanjih razmer ublažilo nekatera kratkoročna tveganja. Velikega primanjkljaja na tekočem računu v letu 2023 ni bilo več, saj se je domače povpraševanje zaradi recesije na Madžarskem in nižjih cen energije zmanjšalo. Ob strožji denarni politiki so navedeni dejavniki prispevali k zmanjšanju zelo visoke stopnje inflacije. Kljub temu je osnovna inflacija ostala med najvišjimi v Uniji, stroški dela na enoto pa so še naprej močno rasli, kar je povzročalo pritisk na konkurenčnost. Pričakuje se, da bo na tekočem računu v letu 2024 spet majhen primanjkljaj, ko bo domače povpraševanje okrevalo, medtem ko bosta gospodarstvo in njegovo zunanje financiranje še naprej izpostavljena gibanju cen energentov in premijam za tveganja. Rast cen stanovanjskih nepremičnin se je v letu 2023 upočasnila, njihova precenjenost pa se je zaradi višjih obrestnih mer zmanjšala. Veliki proračunski primanjkljaj se zaradi ekspanzivne politike v prejšnjih letih in šibkejše rasti v letu 2023 nadaljuje. Primanjkljaj naj bi se po napovedih nekoliko zmanjšal, vendar bo ostal znaten in bo še naprej prispeval k inflaciji ter povečal potrebe po zunanjem zadolževanju. Dolg sektorja država kot odstotek BDP in breme obresti naj bi ostala visoka. Napredek politike je bil omejen na vseh področjih, zlasti fiskalnem in strukturnem, kar je prispevalo k ohranitvi ugotovljenih ranljivosti. Fiskalna prilagoditev bi prispevala k znižanju osnovne inflacije in krepitvi zunanjega položaja ter zajezitvi rasti javnega dolga, podlaga za takšno prilagoditev pa bi moral biti začetek postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Pričakuje se, da bo pravočasno

([9]) ST 15447/22 INIT in ST 15447/22 ADD 1.

([10]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 8. decembra 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 15. decembra 2022 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Madžarsko (ST 15964/1/23 REV 1 in ST 15964/23 ADD 1).

([11]) Uredba Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik (UL L 209, 2.8.1997, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

in učinkovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost pomagalo zmanjšati ranljivosti, kar bi se okrepilo s postopno odpravo izkrivljajočih intervencij na trgih in z reformami, ki podpirajo konsolidacijo javnih financ.

(11) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat, se je primanjkljaj sektorja država na Madžarskem povečal s 6,2 % BDP v letu 2022 na 6,7 % v letu 2023, dolg sektorja država pa se je zmanjšal s 74,1 % BDP konec leta 2022 na 73,5 % konec leta 2023. Kot je bilo napovedano v sporočilu Komisije z dne 8. marca 2023 z naslovom Smernice za fiskalno politiko za leto 2024, je Komisija na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 in v skladu z veljavnimi pravnimi določbami izvedla prvi korak za začetek postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Komisija je 19. junija 2024 izdala poročilo na podlagi člena 126(3) Pogodbe. V tem poročilu je bil ocenjen proračunski položaj Madžarske, saj je primanjkljaj sektorja država v letu 2023 presegel referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe. V poročilu je bilo ugotovljeno, da glede na to oceno in ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora, oblikovanega na podlagi člena 126(4) Pogodbe, Komisija julija 2024 namerava predlagati začetek postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem za v Madžarsko s priporočilom Svetu za sprejetje sklepa na podlagi člena 126(6) Pogodbe o obstoju čezmernega primanjkljaja na Madžarskem.

(12) Svet je 12. julija 2022 Madžarski priporočil ([12]), naj ukrepa tako, da v letu 2023 zagotovi, da bo rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v skladu s splošno nevtralno naravnanostjo fiskalne politike, ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Obenem ji je priporočil, naj bo pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Priporočil ji je tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo Mehanizma in drugih skladov Unije. Po ocenah Komisije je bila fiskalna naravnanost ([13]) v letu 2023 v razmerah visoke inflacije restriktivna in je znašala 4,7 % BDP. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) v letu 2023 je imela restriktiven učinek na fiskalno naravnanost v višini 1,7 % BDP. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov leta 2023 je bila v skladu s priporočilom Sveta z dne 12. julija 2022. Vendar je treba opozoriti, da je to v veliki meri posledica zelo visoke ravni očiščenih odhodkov v letu 2022 v primerjavi z letom 2023, vključno z odhodki, ki niso ciljno usmerjeni, na več področjih, ki so prispevali k makroekonomskim neravnotežjem, financiranim z nepričakovanimi dobički in sektorskimi davki, obračunanimi podjetjem predvsem v energetskem, finančnem in maloprodajnem sektorju. Nacionalno financirane naložbe so v letu 2023 znašale 4,6 % BDP, kar pomeni povečanje za 0,2 odstotne točke v primerjavi z letom 2022. Madžarska je financirala javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, kot sta izboljšanje energetske učinkovitosti ter digitalizacija v zdravstvu in izobraževanju. Ni pa še predložila zahtevka za plačilo v okviru Mehanizma.

(13) Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije, v konvergenčnem programu za leto 2024 predvideva realno rast BDP v višini 2,5 % v letu 2024 in 4,1 % v letu 2025, inflacija, merjena s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin (HICP), pa naj bi v letu 2024 znašala 4,2 % in v letu 2025 3,6 %. Primanjkljaj sektorja država naj bi se v letu 2024 zmanjšal na 4,5 % BDP in v letu 2025 znašal 3,7 % BDP, medtem ko naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do konca leta 2024 zmanjšal na 73,2 %, do konca leta 2025 pa na 72,1 %. Po letu 2025 naj bi se primanjkljaj sektorja država postopoma zmanjšal na 2,9 % BDP v letu 2026, 2,4 % v letu 2027 in 1,9 % BDP v letu 2028. Za saldo sektorja država se tako načrtuje, da bo v letu 2026 padel pod referenčno vrednost za primanjkljaj iz Pogodbe, tj. 3 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se po letu 2025 postopno zmanjšal na 68,8 % v letu 2026, 66,0 % v letu 2027 in 62,8 % v letu 2028.

(14) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi realni BDP zrasel za 2,4 % v letu 2024 in za 3,5 % v letu 2025, inflacija, merjena s HICP, pa naj bi znašala 4,1 % v letu 2024 in 3,7 % v letu 2025.

([12]) Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Madžarske za leto 2022 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Madžarske za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 136).

([13]) Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna Unije. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov (in brez začasnih izrednih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19), vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru Mehanizma in drugih skladov Unije.

(15) V pomladanski napovedi Komisije 2024 je predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 5,4 % BDP v letu 2024, medtem ko naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do konca leta 2024 povečal na 74,3 %. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2024 je predvsem posledica postopnega večanja davčnih prihodkov, nižje porabe za subvencije komunalnim podjetjem za izgube, nastale zaradi določitve najvišjih cen energije za gospodinjstva, in zmanjšanja javnih naložb. Povečanje deleža javnega dolga v BDP je posledica visokega nominalnega primanjkljaja, nižje nominalne rasti BDP in dodatnih transakcij, ki povečujejo dolg, kot sta pričakovana pridobitev letališča v Budimpešti s strani subjektov, razvrščenih v sektor država, in izvajanje finančnih instrumentov, podprtih v okviru posojil REPowerEU. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost v letu 2024 restriktivna in naj bi znašala 1,0 % BDP.

(16) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz Mehanizma v letu 2024 financirali odhodki v višini 0,8 % BDP v primerjavi z 0,3 % BDP v letu 2023. Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz Mehanizma, bodo omogočili visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo ali dolg sektorja država na Madžarskem. V letu 2024 naj bi bili s posojili iz Mehanizma podprti odhodki v višini 0,4 % BDP v primerjavi z 0,0 % BDP v letu 2023.

(17) Svet je 14. julija 2023 Madžarski priporočil ([14]), naj zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih neto primarnih odhodkov ([15]) v letu 2024 na največ 4,4 %. Države članice so bile pozvane, naj pri izvrševanju svojih proračunov za leto 2023 in pripravi proračunov za leto 2024 upoštevajo, da bo Komisija na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 Svetu predlagala začetek postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirani očiščeni primarni odhodki Madžarske v letu 2024 povečali za 3,6 %, kar je pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti. Vendar so bili očiščeni odhodki v letu 2023 višji od pričakovanih v času priporočila (za 1,8 % BDP). Če bi bili očiščeni odhodki v letu 2023 enaki, kot je bilo pričakovano v času priporočila, bi bila posledična stopnja rasti očiščenih odhodkov v letu 2024 višja od priporočene stopnje rasti za 1,5 % BDP. Zato po mnenju Komisije – ob upoštevanju učinka osnove, ki izhaja iz dejstva, da so bili očiščeni odhodki v letu 2023 višji od pričakovanih – obstaja tveganje, da nacionalno financirani očiščeni primarni odhodki ne bodo v celoti skladni s priporočilom Sveta.

(18) Poleg tega je Svet Madžarski priporočil, naj ukrepa tako, da v letih 2023 in 2024 čim prej postopoma odpravi veljavne izredne energetske podporne ukrepe ter pri tem uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Svet je Madžarski nadalje priporočil, naj, če bodo zaradi ponovnih zvišanj cen energije potrebni novi ali nadaljnji podporni ukrepi, zagotovi, da bodo ti usmerjeni v zaščito ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da bodo ohranili spodbude za varčevanje z energijo. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 so neto proračunski stroški ([16]) energetskih podpornih ukrepov ocenjeni na 1,6 % BDP v letu 2023, v letu 2024 pa naj bi znašali 0,9 % ter v letu 2025 0,4 %. Predpostavlja se namreč, da bodo subvencije za komunalna podjetja za izgube, nastale zaradi določitve najvišjih cen energije za gospodinjstva, v letih 2024 in 2025 ostale veljavne. Če bi se povezani prihranki porabili za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja, kot je priporočil Svet, bi te projekcije pomenile fiskalno prilagoditev v višini 0,6 % BDP v letu 2024, nacionalno financirani očiščeni primarni odhodki pa bi imeli v navedenem letu restriktiven učinek na fiskalno naravnanost v višini 1,9 % BDP. Po ocenah Komisije naj izredni energetski podporni ukrepi v letih 2023 in 2024 ne bi bili čimprej postopoma odpravljeni. Pri tem obstaja tveganje, da to ne bo skladno s priporočilom Sveta. Vendar naj bi se s tem povezani prihranki v celoti uporabili za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. To je skladno s priporočilom Sveta. Proračunski stroški izrednih energetskih podpornih ukrepov, namenjenih zaščiti ranljivih gospodinjstev in podjetij, so v letu 2024 ocenjeni na 0,0 % BDP (0,1 % BDP v letu 2023), od česar 0,0 % BDP ohranja cenovni signal za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energetske učinkovitosti (0,1 % v letu 2023).

(19) Svet je Madžarski poleg tega priporočil, naj ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz Mehanizma in drugih skladov Unije, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirane javne naložbe s 4,6 % BDP v letu 2023 zmanjšale na 4,0 % BDP v letu 2024. To je predvsem posledica zmanjšanja in odložitve nacionalno financiranih naložbenih projektov, ki so jih napovedali organi zaradi visokih predvidenih primanjkljajev. Pri tem obstaja tveganje, da to ne bo skladno s priporočilom Sveta. Javnofinančni odhodki, ki se financirajo s prihodki iz skladov Unije, vključno z nepovratnimi sredstvi iz Mehanizma, pa naj bi se v letu 2023 povečali z 0,8 % BDP na

([14]) Priporočilo Sveta z dne 14. julija 2023 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Madžarske za leto 2023 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Madžarske za leto 2023 (UL C 312, 1.9.2023, str. 155).

([15]) Ta prispevek se meri kot sprememba primarnih odhodkov sektorja država brez (i) dodatnega proračunskega učinka diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (ii) enkratnih odhodkov, (iii) odhodkov za ciklično brezposelnost ter (iv) odhodkov, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz Mehanizma in drugih skladov Unije, glede na srednjeročno (10-letno) povprečno potencialno nominalno stopnjo rasti BDP, izražena kot razmerje do nominalnega BDP.

([16]) Številka predstavlja raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s prihodki in odhodki ter, kadar je ustrezno, brez prihodkov od davkov na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije.

1,7 % BDP v letu 2024. To povečanje je posledica napovedanega povečanja črpanja sredstev kohezijske politike Unije iz programskega obdobja 2020–2027 in višjih odhodkov za naložbe, ki jih podpira Mehanizem.

(20) Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, in ob predpostavki nespremenjene politike pomladanska napoved Komisije 2024 v letu 2025 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 4,5 % BDP. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2025 je predvsem posledica višjih prihodkov iz davka na dodano vrednost in dohodnine ob podpori močnejše rasti, nadaljnjega zmanjšanja subvencij za komunalna podjetja za izgube, nastale zaradi določitve najvišjih cen energije za gospodinjstva, in nižjih odhodkov za obresti zaradi zmanjšanja kuponskih plačil obveznic za male vlagatelje, vezanih na inflacijo. Hkrati naj bi načrtovana postopna odprava začasnih davkov na nepričakovane dobičke in sektorskih davkov, ki se zaračunavajo od leta 2022, v skladu z njihovimi klavzulami o samodejnem prenehanju veljavnosti vplivala na povečanje dolga. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 nekoliko zmanjšal na 73,8 %. Preudarna fiskalna politika bi morala prispevati k znižanju osnovne inflacije, ki je precej nad povprečjem Unije in bi lahko, če bo ostala visoka, privedla do zmanjšanja konkurenčnosti, pa tudi h krepitvi zunanjega položaja.

(21) Zaradi pomanjkljivosti pri načrtovanju in izvrševanju proračuna se je povečala ekspanzivna pristranskost fiskalne politike, tako da so dodatno prispevale k sedanjim makroekonomskim izzivom. Zelo zgodnje sprejetje letnih proračunov med letoma 2016 in 2023 je zmanjšalo zanesljivost makroekonomskih in proračunskih napovedi. Različna pravila o prožnosti proračuna in velike proračunske rezerve so omogočili večjo diskrecijsko porabo. Ad hoc odločitve o porabi so bile pogosto sprejete ob koncu proračunskega leta ali pa so se skozi vse leto sprejemale z vladnimi odloki brez ustreznega parlamentarnega nadzora in javnega posvetovanja, s čimer se je zmanjšala proračunska transparentnost. Nacionalni fiskalni okvir ni privedel k preudarnejši fiskalni naravnanosti, in sicer zaradi pomanjkljivosti v zasnovi domačih fiskalnih pravil, zlasti pravila glede dolga s procikličnimi značilnostmi in pomanjkljivega izvrševanja srednjeročnega proračunskega načrtovanja, ki ga dodatno spodkopavajo posebne določbe ureditve „stanja nevarnosti“. Pogoste in korenite revizije fiskalnih ciljev so spodkopale vlogo proračuna kot trdnega stebra za udeležence na trgu in postavile pod vprašaj verodostojnost srednjeročnih fiskalnih načrtov. Zasnovanje srednjeročnega javnofinančnega načrtovanja na večletnih zgornjih mejah porabe, kot je določeno v revidiranih fiskalnih pravilih Unije, bi lahko pomagalo odpraviti ekspanzivno pristranskost fiskalne politike. Učinkovitost nacionalnega fiskalnega sveta pri usmerjanju javnih razprav o fiskalnih vprašanjih še vedno omejujejo njegova omejena pooblastila in viri.

(22) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k navedeni uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te reforme in naložbe naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo. Glede na kratek časovni okvir je hitro nadaljevanje učinkovitega izvajanja načrta reform in naložb, vključno s poglavjem REPowerEU, bistveno, da bi Madžarska z zelenim in digitalnim prehodom ter ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti povečala svojo dolgoročno konkurenčnost. Za izpolnitev zavez iz načrta za okrevanje in odpornost do avgusta 2026 je bistveno, da Madžarska znatno pospeši izvajanje reform in naložb, v prvi vrsti s hitrim izvajanjem potrebnih ukrepov za zagotovitev zaščite finančnih interesov Unije. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(23) Madžarska mora v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta ([17]) v okviru vmesnega pregleda programov kohezijske politike do marca 2025 pregledati vsak program, ki ga podpirajo Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Evropski socialni sklad plus (ESS+), Kohezijski sklad in Sklad za pravični prehod (SPP), pri čemer mora med drugim upoštevati izzive, opredeljene v ustreznih priporočilih za državo, sprejetih v letu 2024, ter svoj nacionalni energetski in podnebni načrt. Ta pregled je podlaga za dokončno dodelitev sredstev Unije, vključenih v vsak program. Madžarska je sicer dosegla napredek pri izvajanju programov kohezijske politike in evropskega stebra socialnih pravic, vendar izzivi ostajajo in še vedno obstajajo velike socialne in regionalne razlike med najmanj in najbolj razvitimi okrožji države ter med mestnimi in nemestnimi območji. Ključnega pomena sta pospešitev izvajanja kohezijske politike in krepitev upravne zmogljivosti na podnacionalni ravni. Prednostne naloge, dogovorjene v programih, ostajajo relevantne. Zlasti je pomembno hitro izvajanje naložb v digitalni in zeleni prehod, vključno z razvojem temeljnih digitalnih spretnosti, digitalno preobrazbo podjetij, uvajanjem rešitev za

([17]) Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

pametna mesta ter sonaravnih in neto ničelnih tehnologij, pa tudi upravljanjem voda in območnimi načrti za pravični prehod. Madžarska bi si morala še naprej prizadevati za celostni teritorialni razvoj na funkcionalnih območjih in v najmanj razvitih okrožjih. Prav tako ostajata prednostna naloga izvajanje naložb v socialno vključenost in zmanjševanje revščine, s poudarkom na otrocih in najbolj ogroženih okrožjih, pa tudi celovita krepitev temeljnih spretnosti ter izboljšanje dostopa do kakovostnega rednega izobraževanja in vseživljenjskega učenja. V zvezi s tem ostajajo ključne strukturne reforme izobraževalnega sistema, vključno z izboljšanjem dostopa do kakovostne predšolske vzgoje in varstva, ter ciljno usmerjeni ukrepi za reševanje izzivov na trgu dela za ranljive skupine in krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev. Da bi Madžarska lahko v celoti izkoristila sredstva kohezijske politike, je treba rešiti odprta vprašanja glede omogočitvenih pogojev in splošnega režima pogojenosti.

(24) V okviru vmesnega pregleda programov kohezijske politike sta področji, ki jima velja nameniti dodatno pozornost, potreba po obravnavanju energetske in medgeneracijske revščine s celostnimi ukrepi s poudarkom na najmanj razvitih okrožjih in občinah ter potreba po okrepljenem upravljanju in diferenciaciji strategije pametne specializacije. Madžarska bi lahko uporabila pobudo platforme za strateške tehnologije za Evropo, vzpostavljeno z Uredbo (EU) 2024/795 Evropskega parlamenta in Sveta ([18]), da bi spodbudila naložbe v globoke in digitalne tehnologije (npr. internet stvari, velepodatki in umetna inteligenca), čiste in z viri gospodarne tehnologije (npr. energija iz obnovljivih virov, geotermalna energija) in biotehnologije (npr. farmacevtske in zdravstvene proizvode), hkrati pa vlagala v spretnosti in kvalifikacije, potrebne za zadovoljitev povpraševanja po delovni sili v teh sektorjih.

(25) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih v načrtu za okrevanje in odpornost ter drugih skladih Unije, se Madžarska sooča z več dodatnimi izzivi, povezanimi s poslovnim okoljem, ravnmi znanj in spretnosti ter vključevanjem prikrajšanih skupin na trg dela, socialno pomočjo in socialnim dialogom ter odvisnostjo od ruskih fosilnih goriv.

(26) Poslovno okolje se je še naprej slabšalo, predvsem zaradi vse večjega poseganja države v gospodarstvo in pogostih ad hoc sprememb regulativnega okvira. Madžarska dosega slabe rezultate pri kazalnikih, ki merijo konkurenčnost in regulativno kakovost. Številni davki so se v letu 2024 povišali. V zadnjih letih se je povišalo več sektorskih davkov, ki se zaračunavajo za nekatere sektorje in podjetja. Običajno so to sektorji z visokim deležem tujega lastništva (na primer trgovina na drobno, cement, gradbeništvo in keramični materiali), kar povzroča nesorazmerno breme za zadevna podjetja in vpliva na enotni trg. Podjetja se pritožujejo zaradi neenake obravnave in samovoljnega ravnanja pri izvajanju upravnih inšpekcijskih pregledov ali odločanju o dovoljenjih. Obstaja splošen vtis, da so različna poseganja države namenjena prisili tujih lastnikov k prodaji njihovih podjetij, s čimer se spodbuja ustvarjanje javnih ali z državo povezanih vodilnih podjetij v državi. Vlada vse pogosteje nekatere naložbene projekte opredeljuje kot „strateškega pomena za nacionalno gospodarstvo“, da bi pospešila in olajšala upravni postopek. Merila, ki jih uporablja vlada, niso pregledna in jih ni mogoče izpodbijati na sodišču. Vlada svoja pooblastila še naprej uporablja za izvzetje nekaterih transakcij iz nadzora nad združitvami. Merila za navedene izjeme niso pregledna in zanje ni formalnega postopka za izpodbijanje. Vlada prav tako še naprej v veliki meri uporablja svoj mandat za izdajanje izrednih odlokov v okviru režima „stanja nevarnosti“. Zdi se, da številni od teh odlokov niso povezani z navedenimi izrednimi razmerami, kar slabi pravno varnost in ovira običajno poslovno dejavnost.

(27) Kljub nekaterim ustreznim pobudam in visoki splošni stopnji delovne aktivnosti se nekatere prikrajšane skupine, kot so nizko izobraženi, Romi in invalidi, še vedno soočajo z ovirami pri dostopu do priložnosti za izpopolnjevanje in vstopu na trg dela. Osebe iz teh istih prikrajšanih skupin imajo pogosto slabe rezultate pri temeljnih spretnostih v šoli, zgodaj opustijo šolanje, postanejo brezposelne ali neaktivne in redko vstopijo v visokošolsko izobraževanje. Neenakosti so zakoreninjene v načinu organizacije izobraževalnega sistema, za katerega je značilna koncentracija socialno-ekonomsko prikrajšanih učencev v nekaterih šolah. Med letoma 2014 in 2022 so bila znatna sredstva kohezijske politike Unije dodeljena za preprečevanje zgodnjega opuščanja šolanja in izvajanje aktivnih ukrepov na trgu dela. Čeprav se je stopnja delovne aktivnosti nizko usposobljenih in Romov v tem obdobju znatno povečala, ostaja precej nižja od skupne stopnje delovne aktivnosti. Zaposlitvena vrzel invalidov ostaja precej nad povprečjem Unije. Več sektorjev se sooča s pomanjkanjem spretnosti, zaradi česar Madžarska težko preusmeri svoje gospodarstvo v model rasti z visoko dodano vrednostjo. Delež diplomantov s terciarno izobrazbo je med najnižjimi v Uniji, kar predstavlja izziv pri zadovoljevanju naraščajočega povpraševanja po visoko usposobljeni delovni sili. Obdobje prejemanja denarnih nadomestil za brezposelnost je kratko, zato posamezniki težko sodelujejo pri

([18]) Uredba (EU) 2024/795 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. februarja 2024 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP) in spremembi Direktive 2003/87/ES ter uredb (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 in (EU) 2021/241 (UL L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

preusposabljanju in izpopolnjevanju ter najdejo ustreznejša delovna mesta, kar bi lahko izboljšalo produktivnost in konkurenčnost. V zadnjih nekaj letih se je število tujih delavcev sicer znatno povečalo, vendar to morda ne bo v celoti zadovoljilo potreb sektorjev, ki se soočajo s pomanjkanjem spretnosti in delovne sile.

(28) V zadnjem desetletju so se kazalniki revščine občutno izboljšali v skladu s povečanjem stopnje delovne aktivnosti. Vendar je stopnja hude materialne in socialne prikrajšanosti še vedno med najvišjimi v Uniji ter se je pri otrocih, Romih in na oddaljenih območjih še poslabšala. Čeprav je učinek socialnih transferjev na zmanjšanje revščine še vedno primerljiv z drugimi državami članicami, se je v zadnjih letih zmanjšal. Kljub gospodarskemu okolju z visoko stopnjo inflacije so nekateri socialni prejemki in nadomestila, kot so minimalni dohodek, družinski prejemki in davčne ugodnosti za družine, ostali nominalno nespremenjeni. Ustreznost minimalnega dohodka in denarnega nadomestila za brezposelnost je med najnižjimi v Uniji. Skupna davčna obremenitev oseb z nizkimi dohodki in zanašanje na davek na dodano vrednost sta visoka, kar ima nesorazmeren vpliv na skupine z nizkimi dohodki glede na neprogresivno pavšalno obdavčitev osebnih dohodkov. Povečal se je tudi delež ljudi, ki več kot 40 % dohodka gospodinjstva porabijo za stanovanjske stroške, in sicer zaradi inflacije, zvišanja cen energije in stanovanj ter pomanjkanja ciljno usmerjenih podpornih ukrepov. Obravnavanje teh izzivov bi prispevalo tudi k podpiranju navzgor usmerjene socialne konvergence v skladu z drugo fazo analize Komisije na podlagi glavnih elementov okvira za socialno konvergenco, ki je bila pilotno izvedena leta 2024. V skladu s členom 3(3), točka (b), Uredbe (EU) 2024/1263 naj bi evropski semester vključeval nadzor Komisije nad izvajanjem smernic za zaposlovanje, med drugim prek okvira za opredelitev tveganj za socialno konvergenco.

(29) Kljub nekaterim izboljšavam je socialni dialog še vedno šibek in razdrobljen. Tristranski forum v zasebnem sektorju, ki ga sestavljajo vlada, sindikati in združenja delodajalcev, ima omejeno možnost vplivanja na vladne načrte ali njihovo spreminjanje. Zaradi omejenega socialnega dialoga so zaposleni v slabšem položaju, med drugim pri pogajanjih o plačah, zlasti v javnem sektorju. Uvedba ločenega zaposlitvenega statusa za nekatere skupine zaposlenih v javnem sektorju je okrnila njihovo zmožnost, da branijo svoje skupne interese. V nekaterih primerih so kolektivne pogodbe zato postale nične in jih je bilo treba ponovno izpogajati. Ukrepi, kot je omejitev pravice učiteljev do stavke ali odprava kolektivnih pogajanj v zdravstvenem sektorju, so postopoma okrnili pravice delavcev. Nova zakonodaja o pobiranju članarin v sindikatih v javnem sektorju bi lahko dodatno zmanjšala zastopanost sindikatov. Relevantni forumi v javnem sektorju so se leta 2023 sestali le enkrat.

(30) Madžarska je močno odvisna od fosilnih goriv, njena prizadevanja, da bi okrepila energetsko varnost z zmanjšanjem odvisnosti od ruskega uvoza, pa so počasna. Delež obnovljivih virov energije na Madžarskem je leta 2023 znašal 25,7 %, kar je 18 odstotnih točk pod povprečjem Unije. Delež uvoza ruske surove nafte in plina je v letih 2021 in 2023 znašal 64 % oziroma 75 %. Nafta in plin predstavljata dve tretjini porabe energije. Madžarska dosega eno najvišjih vrednosti v Uniji, kar zadeva subvencije za fosilna goriva kot delež BDP, in sicer zaradi subvencioniranih cen energije za gospodinjstva.

(31) Ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in ugotovitve o obstoju neravnotežij so priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 izražena v priporočilih 1, 3 in 4. Politike iz priporočil 1 in 4 prispevajo k odpravljanju ranljivosti, povezanih z zunanjimi in vladnimi potrebami po financiranju ter cenovnimi pritiski. Politike iz priporočila 3 prispevajo k obravnavanju ranljivosti, povezanih s cenovnimi pritiski –

PRIPOROČA, da Madžarska v letih 2024 in 2025 ukrepa tako, da:

1. pravočasno predloži srednjeročni fiskalno-strukturni načrt; v skladu z zahtevami reformiranega Pakta za stabilnost in rast omeji rast očiščenih odhodkov ([19]) v letu 2025 na stopnjo, ki bo med drugim skladna z verjetnim zmanjševanjem dolga sektorja država v srednjeročnem obdobju in zmanjšanjem primanjkljaja sektorja država v smeri referenčne vrednosti 3 % BDP iz Pogodbe; ukine izredne energetske podporne ukrepe pred ogrevalno sezono 2024/2025; si prizadeva za učinkovito usklajevanje in jasno razmejitev makroekonomskih politik, da zagotovi fiskalno in zunanjo vzdržnost; postopoma odpravi preostale omejitve cen in obresti, da se zmanjšajo učinki izkrivljanja in olajša nemoteno transmisijo denarne politike; ciljno usmerja podporne ukrepe v stanovanjskem sektorju na gospodinjstva z nizkimi

([19]) V skladu s členom 2, točka (2), Uredbe (EU) 2024/1263 „očiščeni odhodki“ pomenijo javnofinančne odhodke brez odhodkov za obresti, diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

dohodki; okrepi srednjeročni proračunski okvir, uskladi pripravo letnih proračunov s proračunskim letom in omeji diskrecijo pri izvrševanju letnih proračunov;

2. glede na dolgotrajne zamude znatno pospeši izvajanje programov kohezijske politike ter načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, da se zagotovi dokončanje reform in naložb do avgusta 2026, in sicer s hitrim izvajanjem potrebnih ukrepov za zagotovitev zaščite finančnih interesov Unije in reševanjem odprtih vprašanj pod omogočitvenimi pogoji; se v okviru vmesnega pregleda programov kohezijske politike še naprej osredotoča na dogovorjene prednostne naloge in v ta namen sprejme ukrepe za boljše obravnavanje revščine, s poudarkom na energetski revščini in najmanj razvitih okrožjih in občinah, ter izboljša strategijo pametne specializacije, pri tem pa upošteva priložnosti, ki jih ponuja platforma za strateške tehnologije za Evropo za izboljšanje konkurenčnosti;

3. izboljša regulativni okvir in okrepi konkurenco na proizvodnih trgih in pri storitvah, tako da v skladu z načeli enotnega trga in pravne države prepreči samovoljno upravno poseganje in selektivno uporabo prilagojene zakonodaje, ki posameznim podjetjem zagotavlja neupravičeno prednost ali jih postavlja v slabši položaj, izvaja sistematičen nadzor konkurence v zvezi s poslovnimi transakcijami, uporabo izrednih ukrepov pa skrči na nujno potrebne; izboljša ustreznost socialne pomoči in denarnih nadomestil za brezposelnost; izboljša raven izobrazbe in dostop do učinkovitih aktivnih ukrepov trga dela, zlasti možnosti izpopolnjevanja in preusposabljanja za najbolj prikrajšane skupine, ter zagotovi učinkovit socialni dialog;

4. zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv, pospeši diverzifikacijo oskrbe s plinom v smeri neruskih virov in sprejme ukrepe za postopno odpravo subvencij za fosilna goriva.

V Luxembourgu, 21. oktobra 2024

Za Svet

predsednik

NAGY I.